

HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistalenne. Rinnakkaistalenne saattaa erota alkuperäisestä sivutuksestaan ja painoasultaan.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Jäppinen, T., Uusitalo, L. & Peltonen, P. (10.1.2023) Työtilannevideoita kuvaamassa - vinkkejä opetusvideoiden tekijöille. Kielibuusti-hankkeen blogi.

<https://www.kielibuusti.fi/fi/kielibuusti-hanke/blogi/tyotilannevideoita-kuvaamassa-vinkkejä-opetusvideoiden-tekijoille>

PLEASE NOTE! This is an electronic self-archived version of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Jäppinen, T., Uusitalo, L. & Peltonen, P. (10.1.2023) Työtilannevideoita kuvaamassa - vinkkejä opetusvideoiden tekijöille. Kielibuusti-hankkeen blogi.

<https://www.kielibuusti.fi/fi/kielibuusti-hanke/blogi/tyotilannevideoita-kuvaamassa-vinkkejä-opetusvideoiden-tekijoille>

Työtilannevideoita kuvaamassa – vinkkejä opetusvideoiden tekijöille | Kielibuusti

Työtilannevideoita kuvaamassa – vinkkejä opetusvideoiden tekijöille

Kirjoittaja(t): Tuula Jäppinen, Laura Uusitalo ja Päivi Peltonen

Julkaistu 10.1.2023

Videoiden kuvaaminen aidoissa työympäristöissä vaatii hyvää valmistautumista ja kärsivällisyyttä sekä kuvaustiimiltä että kuvauspaikan tarjoavalta työpaikalta. On hyödyllistä käydä seuraamassa puhetilanteita työpaikalla ennen videoiden käsikirjoittamista ja harjoitella tilanteita esiintyjien kanssa ennen kuvauksia.

Kuvaamista aidossa ympäristössä.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa koulutetaan muun muassa restonomeja suomen- ja englanninkielisessä ohjelmassa. Saimme Kielibuusti-hankkeen ansiosta mahdollisuuden tehdä uutta oppimateriaalia englanninkielisen koulutuksen suomen kursseille ja muidenkin koulutusalaista kiinnostuneiden käyttöön.

Korkeakouluopinnoissa tähdätään vaativiin asiantuntija-ammatteihin, mutta moni tekee opiskeluaikanaan ja heti valmistuttuaan myös muunlaisia oman alansa töitä. Päätimme tehdä videoita hotellin vastaanottovirkailijan työtilanteista. Videoiden tavoitteena ei ole opettaa työn tekemistä itsessään, vaan keskiössä on kieli. Kuvasimme joitakin asiakaspalvelutyössä esiintyviä puhetilanteita suomen opiskelun harjoittelumateriaaliksi.

Kerromme tässä tekstissä kokemuksistamme ja siitä, mitä videoiden tekemistä suunnittelevien on hyvä ottaa huomioon. Työryhmään kuului kaksi S2-opettajaa ja visuaalisten aineiden opettaja kuvaajana.

Kuva: Parin minuutin videon kuvaamiseen voi mennä tunti, kun otoksia kuvataan useaan kertaan eri suunnista ja välillä täytyy pitää taukoa muiden kuvaustilassa liikkuvien takia.

Työkielenä suomi

Heti suunnittelun alkuvaiheessa päätimme, että työntekijän roolissa esiintyy maahanmuuttotaustainen henkilö. Ajatuksena oli pyytää tuntemiamme opiskelijoita videoihin, mutta jouduimme varsin pian pohtimaan tällaisen rekrytoinnin eettisyyttä. Ovatko opiskelijat liian alisteisessa asemassa, jos oma tai oman oppilaitoksen opettaja pyytää esiintymään?

Lopulta vastaanottovirkailijoiden esittäjiksi saatiin kaksi alumnia ja asiakkaiden rooleja esittivät opettajakollegamme. Keskeinen lähtökohta oli joka tapauksessa se, että työntekijä puhuu suomea toisena kielenä. Halusimme antaa videoita katsoville samaistuttavia esimerkkejä ja osoittaa, että Suomessa voi työskennellä myös kehitymässä olevalla kielitaidolla. Työntekijöiden puheessa kuuluu vieras vaikutus, mutta se ei haittaa ymmärtämistä ja asioiden hoitamista heidän kanssaan.

Taustalla aidot puhetilanteet

Kielibuustin hengen mukaisesti halusimme panostaa tilannelähtöisyyteen. Kävimme siksi seuraamassa hotellin vastaanottovirkailijan työtä ja haastattelemassa työntekijöitä ennen kuin aloimme tehdä käsikirjoituksia. Valitsimme videoihin tilanteita, joita haastattelujen perusteella sisältyy vastaanottovirkailijan työhön ja joista suurinta osaa olimme itse olleet todistamassa. Käytimme myös dialogeissa mahdollisimman paljon niitä repliikkejä, joita olimme kuulleet. Esimerkiksi sellaiset ilmaukset kuten “tien poskessa” tai “hissi tulee vastaan” eivät todennäköisesti olisi päätyneet videolle ilman aitojen puhetilanteiden tarkkailua.

Joitakin asioita toki käsikirjoitettiin varta vasten kielenoppimista ajatellen. Halusimme esimerkiksi tarjota fraaseja, joita voi käyttää toiston pyytämiseen ja ymmärtämisen varmistamiseen. Niinpä virkailija kysyy huonevarausta tekevältä asiakkaalta: “Saisinko nimen uudelleen?”

Suomen opetuksen ikuinen kysymys puhekielisyysmäärästä ja laadusta oli meilläkin mietittävänä. Päädyimme siihen, että asiakkaat puhuvat mahdollisimman luontevasti itselleen ominaisella tavalla, koska videoiden yksi tavoite on harjaannuttaa ymmärtämään puhekieltä. Vastaanottovirkailijat puhuvat kirjakielisemmin, mihin on kaksi syytä. Heidän työrooliinsa sopii huoliteltu puhetyyli, ja kirjakielisyys on monelle maahanmuuttotaustaiselle tuttua, jos suomea on opiskeltu kursseilla.

Miten autenttinen kuvausympäristö vaikuttaa?

Meillä oli hieno mahdollisuus päästä kuvaamaan videot hotellin vastaanotossa. Aidossa ympäristössä kuvaaminen vaatii valmistautumista ja sopeutumista työpaikan rytmiin ja olosuhteisiin. Täytyy tutustua etukäteen kuvausympäristöön, valaistukseen, äänimaisemaan ja työrytmin vaihteluun päivän eri aikoina. Saimme tietää, mitkä viikonpäivät ja kellonajat ovat vastaanotossa yleensä hiljaisimpia, mutta jouduimme kuitenkin keskeyttämään kuvaukset tuon tuosta tai jättämään jo kuvattuja otoksia käyttämättä, koska kuvaan astelikin yllättäen joku oikea asiakas tai työntekijä.

Tilanteita kuvattiin eri suunnista sekä asiakkaan että virkailijan puolelta tiskiä, joten sama vuoropuhelu käytiin moneen kertaan. Silloin kun virkailijan tietokoneen ruutu näkyi kuvassa, piti olla tarkkana siitä, mitä ruudulla näkyi. Kävi ilmi, että ihmisten pituudellakin on vaikutusta. Joskus tarvittiin koroketta virkailijaa esittävälle henkilölle, ettei hän peittynyt liiaksi tietokoneen näytön taakse. Esiintyjien vaateista piti miettiä ennen kuvauksia, ja kaikille puhujille piti laittaa omat mikrofonit.

Erilaisiin järjestelyihin ja hienosäätöön kuvauspaikalla on syytä varata runsaasti aikaa ja kärsivällisyyttä! Kärsivällisyyttä vaadittiin myös vastaanoton varsinaisilta työntekijöiltä, koska hääräsimme heidän työtiloissaan useita tunteja.

Kuva: Saimme kuvata videot hotelli Haagan vastaanotossa. Olemme kiitollisia vastaanoton työntekijöiden avusta ja pitkämielisyydestä!

Harjoittelua, harjoittelua!

Käsikirjoituksia kannattaa lukea ääneen jo suunnitteluvaiheessa. Huomasimme, että kirjoitettuna ihan luontevalta vaikuttava repliikki saattoikin olla kankean tuntuinen ääneen sanottuna. Myös esiintyjien kanssa täytyy käydä tilanteita yhdessä läpi ennen kuvauksia. Esiintyjämme olivat kyllä tunnollisesti opetelleen vuorosanojaan ulkoa mutta yksin ilman vastaanäyttelijää. Tilanne on erilainen, kun läsnä on toinen ihminen, jonka sanoihin reagoidaan. Asiakkaita esittävät kollegamme ehdottivat kuvaustilanteessa repliikkeihin hyviä muutoksia, jotka tekivät vuorovaikutuksesta luontevampaa.

Yksi dialogeista, puhelimesta tehtävä huonevaraus, kuvattiin niin, että asiakas ja virkailija eivät olleet yhtä aikaa läsnä, vaan kuvaukset tehtiin eri aikaan ja eri paikassa. Repliikit piti kuvata useamman kerran eri suunnista niin, että puhujien katseen suunta olisi osista yhdistetyssä videossa kokonaisuuteen sopiva. Erilaiset puherytmit aiheuttivat editointivaiheessa haasteita, koska puhelimesta puhujan nyökkäykset ja muut ilmeet ja eleet piti saada sopimaan oikea-aikaisesti vastaanäyttelijän puheenvuoroihin.

Totesimme, että kielenopettajan on hyvä olla mukana prosessin kaikissa vaiheissa. Ääntämisestä ja puherytmistä voi antaa pikaohjausta vielä kuvausten aikanakin. Harjoittelun merkitystä ei voi liiaksi korostaa.

Työtilannevideoiden tekeminen oli meille jännittävä ja palkitseva kokemus. Opimme uutta ja rohkaistuimme jatkamaan videoiden tekemistä. Kuvaamme keväällä 2023 lisää videoita erilaisista restonomien työhön kuuluvista viestintätilanteista suomen kielen opiskelun tueksi.

Kirjoittaja(t)

Tuula Jäppinen ja Laura Uusitalo ovat suomen kielen ja viestinnän lehtoreita ja Päivi Peltonen on visuaalisten aineiden lehtori Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa.

[Lue lisää blogin toimituskunnasta](#)

Julkaistu 10.1.2023

Päivitetty: 19.4.2023